

## **RIVOJLANISHIDA NUQSONI BO'LGAN BOLALARNING SENSOR- MOTORIKASINI RIVOJLANTIRISH**

Eshqulov Abduraxmon Maxmud o'g'li  
Toshkent shahar Sergeli tumani 266-son maktab maxsus pedagogi  
+998 93 359 43 21  
[abduraxmoneshqulov0@gmail.com](mailto:abduraxmoneshqulov0@gmail.com)

### **Annotatsiya**

Mazkur tezis rivojlanishida nuqsoni bo'lgan bolalarning sensor-motorikasini rivojlantirishning ahamiyati, amaliy metodlari va korreksion-pedagogik yondashuvlarini yoritadi.

Kalit so'zlar: sensorika, motorika, maxsus pedagogika, korreksion ta'lim, inklyuziv ta'lim.

### **Asosiy qism**

Rivojlanishida nuqsoni bo'lgan bolalarni har tomonlama qo'llab-quvvatlash maxsus pedagogikaning ustuvor yo'nalishlaridan biridir. Bunday bolalarda sezgi organlari orqali axborotni qabul qilish, uni qayta ishlash va harakat bilan uyg'unlashtirish jarayoni ko'pincha sust rivojlangan bo'ladi. Shu sababli sensor-motor rivojlanishga qaratilgan mashg'ulotlar ta'lim-tarbiya jarayonining muhim tarkibiy qismi hisoblanadi. Sensorika bolaning atrof-muhitni sezgi organlari orqali idrok etish qobiliyatini rivojlantirsa, motorika yirik va mayda harakatlarni boshqarish ko'nikmalarini shakllantiradi. Ushbu ikki yo'nalishning uyg'un rivojlanishi bolaning nutqi, tafakkuri, diqqat-e'tibori va kundalik hayotdagi mustaqilligini oshirishga xizmat qiladi.

Amaliyotda sensor-motor rivojlantirish uchun turli didaktik o'yinlar, konstruktorlar, mozaikalar, plastilin bilan ishlash, barmoqlar gimnastikasi, muvozanat mashqlari hamda rang, shakl va hajmni farqlashga qaratilgan topshiriqlardan foydalanish ijobiy natija beradi. Mashg'ulotlar bolaning yoshi, individual imkoniyatlari va rivojlanish darajasiga mos ravishda tashkil etilishi lozim.

Shuningdek, ota-onalar va pedagoglarning o'zaro hamkorligi sensor-motor rivojlanish samaradorligini yanada oshiradi. Uy sharoitida ham maxsus mashqlarni muntazam bajarish, bolaning qiziqishlarini inobatga olish va rag'batlantirish ijobiy natijalarga olib keladi.

### **Xulosa**

Sensor-motor rivojlantirish rivojlanishida nuqsoni bo'lgan bolalarning ta'lim sifati va jamiyatga moslashuvini yaxshilashning muhim omilidir. Pedagog va ota-onaning hamkorligi ushbu jarayon samaradorligini oshiradi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Qodirova F.U., Po‘latova D.A. Inklyuziv ta'lim: nazariya va metodika. Toshkent, 2022.
2. "Ta'lim to‘g‘risida"gi Qonun.
3. Nurkeldiyeva D.A. Maxsus pedagogika asoslari. – Toshkent, 2021.
3. Maxsus va inklyuziv ta'lim bo‘yicha uslubiy qo‘llanmalar.